

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2019. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.Kpk.50.069/2017/6. számú végzése, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet 2. § (5) bekezdése, 5. § (3) bekezdése, 7. § (1) bekezdése, és 1–4. számú mellékletei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Bende Tibor ügyvéd, 6000 Kecskemét, Március 15. utca 106. I./2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.Kpk.50.069/2017/6. számú végzése, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (5) bekezdése, 5. § (3) bekezdése, 7. § (1) bekezdése, és 1–4. számú mellékletei alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítványozó jogorvoslati kérelemmel élt a Fejér Megyei Kormányhivatal KTF-16036/2016., 56837/2016. számú határozatával szemben, amelyben a kormányhivatal megváltoztatta a kármentesítési határértéket egy olyan ingatlan vonatkozásában, amelynek kármentesítés tűrésére kötelezett résztulajdonosa az indítványozó. Jogorvoslati kérelmét a kormányhivatal érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert az indítványozó a jogorvoslati díjat hiánypótlásra való felszólítás ellenére sem teljesítette. A Kormányhivatal végzése ellen az indítványozó fellebbezett, az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség az elsőfokú hatósági határozatot helybenhagyta. Az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította.
- [3] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban és a hiánypótlás során arra hivatkozott, hogy a határozatok sértik az Alaptörvény XVIII. (helyesen: XXVIII.) cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és bírói függetlenséghez való jogot, a XVIII. (helyesen: XXVIII.) cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslati jogot, a XV. cikk (2) bekezdés szerinti diszkrimináció tilalmát, a XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, továbbá közvetetten a XXI. cikk (1) bekezdés szerinti egészséges környezethez való jogot. Kérte azt is, hogy a támadott döntésekkel együtt az Alkotmánybíróság végezze el a sérelmes helyzet előidézését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezések felülvizsgálatát is. Az indítványozó a jogszabályi rendelkezések megsemmisítését az eredeti indítványban nem kérte kifejezetten, csak a Rendelet egyes rendelkezéseire vonatkozóan az Alaptörvény-ellenesség megállapítását. Ezt konkretizálva a hiánypótlás során már úgy nyilatkozott, hogy a támadott rendelkezések megsemmisítését is indítványozza.
- [4] Előadta, hogy a Rendelet olyan összegű jogorvoslati díjat rendel alkalmazni, ami a kényszerhelyzetben a hatósági eljárás alanyává vált ügyfél részére eleve a jogorvoslati jogtól való megfosztást eredményezett. A 281 751 forint összegű jogorvoslati díjat az indítványozó cég a gazdasági helyzete folytán nem tudta megfizetni, amihez hozzájárult, hogy 11 éve nem tudja használni az ingatlant.
- [5] Az indítványozó szerint a kialakult helyzet és a Rendelet hivatkozott rendelkezéseinek orvoslására semmilyen jogszabályi lehetőség és bírói eljárás nincs, a rendelkezések kiüresítik a bírói eljárás lényegét, a tartalmi felülbírálatot.
- [6] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Rendelet nem tesz különbséget az eljárás alanyai között aszerint, hogy azok kezdeményezők, kötelezettek vagy kényszerből váltak az eljárás alanyaivá. Hangsúlyozta, hogy fizetés

hiányában abszolút nincs lehetőség a jogorvoslat igénybevételére, ráadásul a díj az eljárás végén csak akkor jár vissza, ha kifejezetten az ügyfél hátrányára áll fenn jogszabálysértés. Utóbbi kitétel szerinte semmivel sem indokolható, ugyanakkor rendkívül szubjektív az, hogy ténylegesen mi értendő az ügyfél hátrányán.

- [7] Az indítványozó szerint a bírói függetlenség követelménye azért sérül, mert a jogalkotó kötelező jelleggel megállapította a jogorvoslati díj összegét, amit ráadásul a kérelem előterjesztésekor azonnal meg kell fizetni, mert enélkül jogorvoslat sincs. Szerinte a jogalkotó ezzel elvonja a bírói tevékenység lényegét jelentő mérlegelési jogot.
- [8] Az Alaptörvény XV. cikk sérelmét megvalósító hátrányos megkülönböztetést abban vélte felfedezni az indítványozó, hogy az engedélyezési eljárást ugyancsak nem kezdeményező, kényszerből ügyféllé váló civil szervezet esetében a jogorvoslati eljárás díja csak 1 százaléka a Rendeletben meghatározott díjnak, míg az ő esetében ez 50 százalék.
- [9] Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerinti egészséges környezethez való jog sérülését abban látja az indítványozó, hogy a szabályozás elősegíti olyan jogsértő hatósági határozatok érvényre jutását, amely folytán a határértéket jelentősen meghaladó higanyszennyezés marad fenn.
- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az indítványozó utalt rá, hogy az eljáró hatóság 18 éve (az indítványozó sérelmére 11 éve) nem folytat érdemi eljárást és ezzel a végtelenségig húzza a kármentesítést. Szerinte a hatóság érezhetően nem mer érdemi lépéseket tenni, mivel az indítványozóval szemben a Magyar Állam áll.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította. Az Alkotmánybíróság erre is figyelemmel megállapította, hogy a határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz a határozott kérelem törvényi feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont], továbbá a befogadhatóság Abtv. 26–27. §-aiban foglalt követelményeinek csak részben tesz eleget.
- [13] 2.2. Az indítványozó elsősorban a sérelmezett bírósági végzés (és ennek alapjául szolgáló közigazgatási döntések) megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján. Ezzel a panaszellemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem indokolta meg, hogy a végzés az Alaptörvény egyes rendelkezéseit milyen okból sérti. Utalt ugyan olyan kérdésekre, amelyek a tisztességes bírósági (és hatósági) eljáráshoz való jog körébe vonhatóak, azonban ezekkel kapcsolatban az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz. Úgyszintén tartalmazza az indítvány az Alaptörvényben biztosított további jogok sérelmének lényegét, azonban azt nem indokolta meg az indítványozó, hogy ezek miért okozzák szerinte a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét. Az indítványozó felhozott érvei valójában csak a döntés során alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességére utalnak. Mindezek alapján ez az indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja előírásának.
- [14] 2.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [15] Az indítványozó szerint a támadott jogszabályhelyek sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalmát és a XXI. cikk (1) bekezdés szerinti egészséges környezethez való jogot. Lényegében arra alapozza az észszerűtlen különbségtételt, hogy az indítványozóhoz hasonlóan nem az eljárás kezdeményezőjeként ügyféllé váló civil szervezetek esetében a jogorvoslati eljárás díja csak 1 százaléka a Rendeletben meghatározott díjnak, míg az ő esetében ez 50 százalék. Ezen felül azonban további érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz az indítvány. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érveivel kapcsolatosan azt is kiemeli, hogy a Rendelet 2. § (5) bekezdése a jogorvoslati eljárás díját a díjtétel 50 százalékában határozza meg, melyhez képest a Rendelet indítvánnyal nem támadott 2. § (7) bekezdése civil szervezetek esetében a jogorvoslati eljárás díját a díjtétel 1 százalékában határozza meg. Az indítványozó ekként a XV. cikkkel összefüggésben azt sérelmezi, hogy a jogalkotó nem biztosított számára a civil szervezetekkel azonos mértékű díjkedvezményt. Önmagában az a különbségtétel, mely a nyilvánvalóan nem profitorientált civil szervezetek számára megteremti a díjkedvezmény lehetőségét, azonban nem biztosít kedvezményt

az elsődlegesen gazdasági tevékenységet folytató és jellemzően profitorientált gazdasági társaságok számára, nyilvánvalóan nem tekinthető észszerűtlennek és ekként alaptörvény-ellenesnek.

- [16] A XXI. cikk (1) bekezdés szerinti egészséges környezethez való joggal kapcsolatban pedig az indítványozó mindössze annyit állított, hogy a szabályozás elősegíti a jogsértő hatósági határozatok érvényre jutását, amelynek folytán fennmarad a szennyezés, egyebekben azonban alkotmányjogilag értékelhető indokolást ebben a vonatkozásban sem tartalmaz az indítvány. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra is rámutat, hogy a jogorvoslati eljárás díjának jogalkotó általi meghatározása és az egészséges környezethez való jog között az alkotmányjogilag értékelhető közvetlen összefüggés is hiányzik. Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja előírásának.
- [17] Az indítványozó a bírói függetlenséget az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből vezette le. Ebből az irányból szemlélve a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak valóban fontos részjogosítványa a bírói függetlenség kívánalma. Mivel azonban az indítványozó érvelése valójában arra vonatkozik, hogy a jogalkotó elvonta a bírói tevékenység lényegét jelentő mérlegelési jogot, így tartalmát tekintve az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése azonban az indítványozó szempontjából nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak {lásd 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]}. Ez alapján ez az indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásának.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog szempontjából az indítványozó valójában azt panaszolja, hogy az ő esetében miért nincs lehetőség költségkedvezmény igénybevételére. Azt állította, hogy azért nem jut jogorvoslatihoz, mert nem tudja befizetni a jogszabály által előírt jogorvoslati díjat. Emiatt a Rendelet azon rendelkezéseinek megsemmisítését indítványozta, amelyek a jogorvoslatért fizetendő díjat szabályozzák. Amennyiben ez eredményre vezetne, akkor az azzal a következménnyel járna, hogy a Rendelet hatálya alá tartozó ügyekben a jogorvoslati eljárásban senkinek sem kellene díjat fizetnie. Azt azonban nem indokolta meg, hogy a díj léte önmagában miért ellentétes az Alaptörvénnyel. Ez alapján ez az indítványi elem sem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja előírásának.
- [19] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/419/2018.

